

FURUSET VEL

50 år

1912—1962

FURUSET VEL

50 år

1912—1962

Forord

I en kort beretning som denne er det ikke mulig å gi noen uttømmende fremstilling av alle de lokale krav og saker Furuset Vel har tatt seg av i de forløpne 50 år.

Av møteprotokollene og årsberetningene fremgår klart at det er et usedvanlig imponerende og uegennyttig arbeid som er nedlagt i disse 50 år for å fremme og beskytte stedsinteressene.

En sunn lokalpatriotisme parret med kjærlighet til og omsorg for bostedet har vært drivkraften i alt arbeid for å presse frem kravene som de sosiale goder kretsen med rette tilkom.

I første rekke gjaldt dette naturlig nok vann- og kloakk-anlegg, elektrisk strøm, bedre veier, trafikkforbedringer m. m. for derved å skape større trivsel og hygge for beboerne.

Det er utrolig mange saker som ved offer av fritid og krefter fra medlemmene og de respektive styrers side er ført frem til heldig løsning. — Til gavn for Furuset og de som har sitt hjem her.

Furuset Vel gratuleres med de 50 år og ønskes fortsatt lykke og hell i sitt arbeid.

Furuset, 17. februar 1962.

Forfatterne.

Foreningens formenn gjennom tidene har vært:

- 1912: Veivokter Julius Pedersen.
1913: Gartner August Charlsen.
1914: Kjøpmann K. B. Johansen.
1915: Overlærer Engebret Reistad.
1916: Gartner August Charlsen.
1917: Gårdbruker Søren Bull.
1918/1920: Veivokter Julius Pedersen.
1921/1922: Gartner August Charlsen.
1923/1924: Bestyrer Niels Grythe.
1925: Stasjonsmester August Skuterud.
1926/1927: Gårdbruker Anders Sundbye.
1928/1933: Ingeniør Herman Noreng.
1934/1935: Konduktør Finn Larsen.
1936: Overkontrollør Otto Jørgensen.
1937/1946: Havarisjef Henry Nyborg.
1947/1955: Vognvisitør Harry Nyhuus.
1956/1958: Destillør Haakon Christensen.
1959: Kafévert Even Sveen.

Styret ved 50-årsjubileet:

- Formann: Kafévert Even Sveen.
Nestformann: Gårdbruker Lindgård Mathisen.
Styremedlemmer: Sekretær R. Kristoffersen, snekker
W. Hellerød, agent Leiv Ruder.
Forretningsfører: Fru Oddy Rastad.

*Nedennevnte medlemmer er i årenes løp
blitt innvotert som æresmedlemmer:*

Ved 25-årsjubileet i 1937: (Gjenlevende stiftere som i mange år hadde ydet aktiv innsats.)

Martin Andersen, Arnold Furuset, Aksel Iversen, Christen Opsahl, Julius Pedersen, Engebret Reistad.

Senere er følgende utnevnt for særlig verdifullt og tildels årelangt arbeid i foreningen:

I 1943: August Charlsen, Waldemar Nordli, Anders Sundby.

I 1952: Nicolai Hernes, Herman Noreng, Henry Nyborg.

I 1953: Ottar Fjeldstad, Einar Lundgreen, Fredrik Wulf Nielsen, Harry Nyhuus.

Gjenlevende æresmedlemmer ved 50-årsjubileet er:

Ottar Fjeldstad, Einar Lundgreen, Waldemar Nordli, Herman Noreng, Henry Nyborg.

FURUSET VEL

Litt historikk med en kort oversikt over Vellets virke og de viktigste begivenheter gjennom et halvt hundre år.

I 1912 dukket spørsmålet om kommunal vannforsyning opp i distriktet. — Dette var den direkte foranledning til at overlærer E. Reistad innkalte til et møte på Furuset skole 17. februar 1912. Han fremsatte her forslag om å danne en forening for å vareta kretsens fellesinteresser — og Furuset Vel var stiftet. —

Til å utarbeide lover for foreningen ble valgt en lovkomité bestående av gartner August Charlsen, gårdbruker Arnold Furuset og veivokter Julius Pedersen.

Denne komité arbeidet raskt og allerede 30. mars 1912 ble et nytt møte holdt hvor komitéens utkast til lover ble vedtatt med en del mindre endringer. — På møtet ble Vellets første styre valgt med følgende sammensetning:

Formann: Veivokter Julius Pedersen.

Nestformann: Gartner August Charlsen.

Sekretær: Fullmektig Oscar Haug.

Styremedlem: Gårdbruker Søren Bull.

Suppleanter: Gartner A. Melbye, gårdbruker B. Johnsen.

De øvrige blant stifterne og innmeldte medlemmer var ifølge protokollen.

Kasper Hammer, Anton Iversen, Anton Jakobsen, Chr. Opsahl, H. Andersen, Marius Kristiansen, Karl Gudbrandsen, Nils Haugan, N. Vestby, O. Storm Bull, fru Hanna Bull, frk. Jenny Jensen, O. Kristoffersen, Karl Kristoffersen, Karl Nordli, fru Valborg Charlsen, Martin Andersen, O. Larsen (Linneberg) og Aksel Iversen.

Som nevnt før var vannforsyningen den første sak velforeningen tok opp på beboernes vegne. — Snart meldte det

seg nye viktige spørsmål av felles interesse, så som Strømsveiens omlegning (Den nye Strømsvei) og jernbanens lokaltrafikk, som var langt fra tilfredsstillende. — Det er litt rart i dag å høre at det måtte presses på for å få et lokaltog til å stoppe på Grorud ved 8-tiden om aftenen — for forsinkede bybesøkende. —

Furuset var dengang ennå et rent bondesamfunn med svært glissen bebyggelse. — Det falt derfor naturlig å søke kontakt med nærliggende foreninger for å gi henvendelsene til kommunen større tyngde. — Høybråten Nybyggerforening var allerede stiftet — og 16. februar 1913 ble det innkalt til fellesmøte på Furuset med representanter fra denne forening. Her var det enighet om å samarbeide angående den nye Strømsvei og senere også om lokaltrafikken.

I disse første år ble også slike interne saker som ved- og koksforstyringer samt potetparseller ordnet av vellet. — Andre saker som styret i denne tid fremmet var bedre postombæring, søknad om apotek ved Grorud stasjon — og kommunens overtagelse av veivedlikeholdet. — Heller ikke må glemmes at elektrisitetsforsyningen nettopp da ble aktuell og det gjaldt å presse på for å få lys på veier og i hjemmene. — En av de mer kuriøse saker Vellet arbeidet med var — sett fra vårt synspunkt i dag — spørsmål om å få etablert ridende politi til å avpatruljere veiene. —

Styrene i disse år var heller ikke blinde for den betydning festlige sammenkomster kunne ha hvor man lærte hverandre å kjenne — og kunne møtes i hyggelig samvær. — Festene ble arrangert på Furuset skole — og det ble også sørget for juletreffester for barna.

At det hersket en utrolig optimisme blant medlemmene den gang forstår vi når vi får vite at tanken om eget hus allerede blir brakt på bane i 1916/1917.

18. februar 1917 meddelte gårdbruker E. Digerud at han

ønsket å forære Vellet tomt til forsamlingshus. Forutsetningen var at arbeidet skulle være påbegynt innen tre år.

I 1918 igangsatte styret innsamling og basar til byggefond — med det etter den tid imponerende nettoresultat av kr. 3017,61. En byggekomité ble oppnevnt, men det viste seg snart å oppstå store vanskeligheter med å skaffe til veie den nødvendige kapital, slik at det ville være forsvarlig å gå i gang.

Da det i 1919—1920-årene ble utparselert tomter fra den tidligere Michelet-eiendom kom villabebyggelsen for alvor i sving.

Nybyggerne forsto straks betydningen av å ha en Velforening å støtte seg til. Her kunne felles problemer drøftes — og sakene fremmes overfor de kommunale myndigheter på samlet front.

Det utmerkede forarbeid og den erfaring den eksisterende velforening da hadde ervervet seg kom nybyggerne til uvurderlig nytte og de sluttet stort opp om foreningen. — Gledelig var det sikkert også å konstatere at villabyggerne snart falt inn i det hyggelige stedsmiljø og ble store Furuset-patrioter.

Villabebyggelsen medførte naturligvis at en rekke større saker tvang seg frem og måtte løses. — I første rekke nye veier, vann og kloakk samt elektrisk strøm til de nye hjem.

I vellet ble oppnevnt komitéer til å ta seg av de mest nærliggende krav — og disse fikk mandat til å føre direkte forhandlinger med de respektive instanser i daværende Aker kommune.

Dette direkte samarbeid med kommunen, hvor det satt lokalkjente folk på alle felt, var meget fruktbringende. — I utstrakt grad ble det tatt rimelig hensyn til de forslag, ønsker eller innvendinger komitéene fremmet på beboernes vegne. — Kommunen viste så stor tillit til de stedlige komitéer at den overlot disse å sørge for den enkeltes tilslutning til avgjørelser kommunen og komitéene var kommet til enighet om.

Komitéene utførte et godt arbeid som stort sett ble løst til alles tilfredshet. — I dag er det sikkert mange som innser hvilke store fordeler et slikt direkte samarbeid med kommunen hadde — og som gikk tapt ved innlemmelsen i Stor-Oslo.

Byggingen av eget forsamlingshus hadde hele tiden holdt seg like levende, men i 1920-årene var det ikke lett å skaffe kapital og lån. — Etter hvert viste det seg dessuten å være en del uenighet om hvor forsamlingshuset burde reises. — Flere mente at den tomt vellet hadde fått som gave, var lite egnet.

Diskusjonens bølger om denne sak gikk høyt — og på ekstraordinær generalforsamling 17. april 1921 ble det vedtatt å kjøpe den tomt huset nå ligger på av gårdbruker Waldemar Nordli. Prisen var kr. 2443,10.

Tomten som gårdbruker Digerud hadde forært vellet, ble gitt tilbake.

Ny byggekomité ble oppnevnt i 1925 med kontormann J. Johnsen, ingeniør N. Hernes og byggmester Johan Haugen som medlemmer.

En for vellet så betydningsfull og viktig sak som reisningen av eget hus bør selvsagt gis en bred og utførlig omtale. Ordet overlates derfor til et av de medlemmer som var aktivt med i byggeperioden — og har førstehånds kjennskap til saken:

På foreningens 10-årsfest 18. februar 1922 ble det sunget en sang, forfattet av et av medlemmene. Siste vers lød slik:

*Snart legges grunnsten til felleshjemmet, —
ved samhold får vi nok bygget fremmet.
Og da — ja, da blir det fest igjen
som spørres skal rundt i gård og grend.*

Det skulle gå fem år før vi fikk anledning til å holde denne fest, og mange vanskeligheter måtte ryddes av veien før huset ble til virkelighet. Den tidligere oppnevnte komité ble på medlemsmøte 12. november 1922 forsterket med Johan Haugen, Julius Pedersen Fjeldstad, Grythe og Hans Halvorsen. Denne komité satte seg straks i sving og allerede 3. desember 1922 la den frem en grunnplan av huset og komitéen fikk bemyndigelse til å arbeide videre med saken. Medlemmene ble anmodet om å komme med forslag til navn på huset, og navnet «*Furusetheimen*» ble vedtatt på årsmøtet 28. januar 1923. På styremøte 18. april 1923 ble det redegjort for byggesakens utvikling og planene som var utarbeidet i henhold til uttalelsene på det tidligere medlemsmøte ble fremlagt. Komitéen arbeidet videre, bl. a. med finansieringen av bygget og søkte bl. a. herhedsstyret om lån mot å innrede salen til gymnastikklokale for skolen. Denne søknad ble avslått og så kom man opp i en annen sak som voldt store vanskeligheter og uenighet i foreningen.

Byggekomitéens formann opplyste i et møte 28. september 1924 at det var oppstått en tvist mellom en arkitekt og komitéen og arkitekten hadde anlagt sak mot vellet. Etter hans forklaring fremgikk det at han hadde anmodet om å få et prisoverslag over hva tegningene ville koste, men i stedet fikk komitéen utarbeidede tegninger med omkostningsoverslag for bygningen, og dette huset var atskillig dyrere enn det komitéen kunne tenke seg. Likeledes hadde han forbeholdt seg å være utførende arkitekt. Komitéen hadde engasjert en advokat for å påta seg saken. Arkitektens forlangende var kr. 1300,—. Advokaten foreslo å tilby forlik, for selv om man vant saken, ville omkostningene bli så store at det var en mulighet for at det ikke ville lønne seg. Han trodde at arkitekten ville gå med på kr. 350,—. Det ble en hissig debatt om denne sak, men man enedes til slutt om å votere over komitéens forslag om forlik, og forslaget ble vedtatt med 20 mot 4 stemmer.

Foreningens sekretær leverte så følgende forslag:

«Da byggekomitéens andragende til herredsstyret om byggelån ikke er innvilget og planen om innredning av gymnastikklokale i bygningen dermed er forrykket, finner møtet at byggesaken bør stilles i bero til førstkommende årsmøte og komitéen oppløses.»

Forslaget ble begrunnet med at man etter 5 års arbeid med saken sto på samme sted som da man begynte, og at det nå måtte søkes andre utveier. Byggekomitéen burde ha et bestemt mandat, og da søknaden til kommunen var avslått, måtte man forsøke å få kapital på annen måte. Hertil ble det fra flere anført at saken var omfattet med så stor interesse at den ikke måtte skrinlegges, og byggekomitéen erklærte at de ikke ville delta i avstemningen. Forslaget ble vedtatt med 10 mot 8 stemmer og referenten på møtet har innført i protokollen:

«De seks tilstedeværende av komitéen stemte ikke. Det var således praktisk talt et mindretall for forslaget, og kan det tas til inntekt for gartner Charlsons uttalelse om at saken er omfattet med stor interesse, skulle det borge for en god fremtidig utvikling av den.»

Det later til at referentens bemerkninger var riktige, idet det på årsmøtet 1. febr. 1925 ble besluttet å avsette kr. 7500,— til byggefond. Det var også forslag om ny byggekomité, men denne sak ble utsatt da det ble antydnet at det ville komme et forslag som ville forandre hele saken.

På medlemsmøtet 15. februar ble dette forslag fremsatt av Henrik Maanum. Forslaget gikk ut på at Furuset Vel, Furuset Idrettsforening og Alnabru Vel i fellesskap skulle bygge et forsamlingshus på «Moestuen». Forslaget falt med 36 mot 2 stemmer.

På samme møte ble det valgt ny byggekomité, og denne ble bestående av: J. Johansen, Johan Haugen og N. Hernes. Komitéen fikk følgende mandat:

1. Byggekomitéen må søke saken realisert snarest i overensstemmelse med det vedtatte forslag.
2. Tilveiebringe de nye bygningstegninger som trenges samt utarbeide et mest mulig detaljert omkostningsoverslag for bygget, og fremlegge dette til godkjennelse av medlemmene.
3. Undersøke mulighetene for, samt bringe i forslag ordningen av rimelige byggelån.
4. Utarbeide plan for bygningens fremtidige drift og administrasjon.
5. Komitéen må alltid stå i rapport med styret.

En innsamlingskomité ble også valgt på dette møte og fikk følgende sammensetning: J. Toftner, Aug. G. Charlsen, S. Hoff, A. Johansen, Ottar Fjeldstad, fruene Nyhuus, Kjærnli og Erikson.

Det forelå ikke styrebehandlet forslag til mandat for denne komité, men styret og komitéenes formenn fikk møtets bemyndigelse til å utarbeide og vedta mandatet.

Komitéene konstituerte seg med J. Johnsen som formann for byggekomitéen og Ottar Fjeldstad som formann for innsamlingskomitéen. Arbeidsplan for innsamlingskomitéen ble vedtatt på et møte 1. mars 1925. Møtet besto av styret og begge komitéers formenn. Ordlyden var:

1. Innsamlingskomitéen må ved tilstelninger, utlodninger etc. søke å arbeide for styrkelse av byggefondet.
2. Utarbeide plan for, samt fremkomme med forslag til tegningen av andeler blant medlemmene (andelens størrelse og innbetalingsterminer).
3. Overskudd samt innbetalinger på terminer må straks innleveres Vellets kasserer for å innsettes i bank.
4. Komitéen må alltid stå i rapport med styret.

Som man ser falt punkt 3 sammen med det mandat som byggekomitéen hadde fått, og det ble derfor bestemt at begge komitéer måtte arbeide nøye sammen.

Noe av det første innsamlingskomitéen foretok seg var å

henvende seg til Anth. B. Nilsen & Co. Ltd. A/S. Dette firma hadde jo utparselert Furuset gård, og man mente at for-tjenesten hadde vært så god at det burde være en mulighet for å oppnå byggelån som en velvilje mot stedet. To av komitéens medlemmer fikk foretrede for konsulen som var meget elsk-verdig, men beklaget at han ikke hadde noe med denne sak å bestille. Han henviste til firmaets megler, A. P. Nilsen. Svaret man fikk fra denne mann var kort og godt: «Forretningen «Furuset» er avsluttet og man beklager at man dessverre ikke kan gjøre noe.» Så brast altså det håpet, og man gikk i gang med å utarbeide forslag til tegning av andeler blant medlem-mene for å danne et aksjeselskap for huset.

Utfallet av denne aksjon ble at man fikk løfte om kr. 3000,— samt 275 arbeidstimer som skulle omgjøres i aksjer. Som man ser var resultatet nedslående. Senere på sommeren ble det satt i gang en basar, men resultatet ble ikke det man hadde ventet.

Byggekomitéen hadde utarbeidet et forslag som ble frem-lagt på styremøte 6. april 1925. Vellets formann, A. Skuterud, mente at forslaget ikke var overensstemmende med den be-myndigelse som var gitt styret og byggekomité, og fremla derfor et forslag som bgikk ut på å bygge huset i to perioder. Salens størrelse skulle bli 18×9 meter med et utbygg på ca. $5,5 \times 11$ meter. På denne måte kunne man la ytterveggene bli stående ved annen byggeperiode. I tilbygget skulle inn-redes værelse for vaktmester samt nedgang til garderobe og W. C. i kjelleren, hvis dette ble tillatt av bygningsvesenet. Kjøkkenet skulle plasseres i tilbyggets vestre del ved verandaen.

I styremøte 25. april fremla byggekomitéen sitt nye ut-arbeidede forslag, som var overensstemmende med vedtaket på møtet 6. april. Den hadde fått tilsagn fra bygningsvesenet om tillatelse til garderobe og W. C. i kjelleren, men kjøkken i kjelleren var på det uvisse. Omkostningsoverslaget lød på ca. kr. 39 000,—. Dette forslag ble vedtatt på medlemsmøte 26.

april. Byggekomitéen hadde også utarbeidet et annet forslag, som gikk ut på at man i første omgang bare skulle bygge salen og plasere de andre rom i kjelleren. Dette ville bli betydelig billigere. Møtet ga byggekomitéen bemyndigelse til å foreta mindre forandringer av det vedtatte forslag hvis det skulle vise seg nødvendig.

Innsamlingskomitéen arbeidet utover sommeren med sin del av arbeidet for huset. Da tegningen av aksjer ikke førte frem, ble det besluttet å forsøke med et obligasjonslån, men med negativt resultat. Komitéen foreslo så at hver arbeidsfør mannlig medlem skulle tilpliktes å utføre 10 timers arbeid på tomten eller grunnmur, men dette forslag ble forkastet av medlemmene. Det ble imidlertid vedtatt at medlemmene skulle utføre 10 timer frivillig arbeid. Komitéens formann tvilte på holdbarheten av dette, og det viste seg også å holde stikk da tiden for det frivillige arbeid meldte seg.

I styremøte 18. august 1925 fremla byggekomitéen en rede-gjørelse for hva det var gjort for å skaffe byggelån. Alle søknader var besvart med nei, og så var man igjen like langt. Komitéen og styret besluttet derfor å foreslå for medlemmene å gå over til å bygge huset etter alternativ II (den nåværende bygning) og dette forslag ble vedtatt på årsmøtet 17. januar 1926. I styremøte 28. januar ble det besluttet å innhente bin-dende anbud og å søke lån i Akers Sparebank.

I styremøte 23. april forelå tilsagn fra banken om at lånet kunne innvilges mot pantobligasjon i hus og tomt, samt kau-sjon. Lånet skulle være vekselobligasjonslån.

Styret og byggekomitéen fikk på medlemsmøte 2. mai be-myndigelse til å begynne med oppførelse av huset når de fant tiden inne til dette.

I styremøte 7. mai 1926 utarbeidet styre og byggekomité sirkulære om lånebetingelsene og et kausjonsforpliktende doku-ment. Sirkulæret ble utsendt og ved personlig henvendelse til medlemmene ble det av 80 medlemmer tegnet et kausjons-

ansvar stort kr. 200,— på hver — altså kr. 16 000,— tilsammen. Nytt låneandragende ble så innsendt til banken. Andragendet ble avslått med den begrunnelse at banken ikke kunne godta så mange kausjonister, men den hadde plukket ut 8 av de 80 kausjonister som de ville godta. Disse 8 var lite stemt for å overta forpliktelsene før de hadde fått seg forelagt de anslagsvise inntekter på huset. Styret kunne ikke gi noe tilsagn om dette da man ikke hadde noe sikkert å holde seg til. Formannen, Anders Sundbye, Kjelsrud, påtok seg å underhandle med disse 8 medlemmer for å bringe saken i havn, og for i alle fall å ha noe sikkert å holde seg til, ble det besluttet at man igjen skulle forsøke å få kommunen til å leie salen som gymnastikksal til skolen. Ved henvendelse til Finansdirektøren i Aker fikk man dennes tilsagn om støtte for en sådan søknad. Direktøren antok at saken ville gå i orden.

Dette ble så forelagt for de utpekte kausjonister, og det ble enighet om at de skulle påta seg forpliktelsene mot at de resterende medlemmer som hadde undertegnet kausjonsdokumentet, fortsatt ble stående. På denne måte ble deres forpliktelser adskillig mindre og i realiteten ikke større enn den de andre hadde. Følgende ble «hovedkausjonister»:

A. Sundbye, Kjelsrud, A. Furuset, Kløften, W. Nordlie. N. Furuset, H. Linneberg, Lindeberg Chr. Opsahl, Jerico og Hagen Gran.

Denne ordning ble godtatt av banken, og saken om byggelån var dermed i orden.

Byggekomitéen hadde i mellomtiden innhentet tilbud i forskjellige alternativer, både for byggekomitéens alternativ I, det vedtatte alternativ II. De innhentede tilbud ble funnet å være i høyeste laget, og det ble besluttet å innhente også tilbud på arbeid og materiale hver for seg.

På medlemsmøte 14. august ble ordningen med banken godkjent, og arbeidet kunne nå snart begynne.

I styremøte den 13. september 1926 ble kontrakt med byggmester Johan Haugen og murer Mathias Olsen undertegnet. De skulle utføre henholdsvis tømmer- og murerarbeid. Trematerialene skulle leveres av A/S Kristiania Trælastkompani, sement av C. Frogner. Rørleggerarbeidet skulle utføres av rørlegger Steen.

Endelig var saken brakt i havn, og byggekomité og styre kunne puste lettet. Arbeidet på tomten ble satt i gang i slutten av september 1926.

Støpningen av grunnmuren hadde ikke før begynt, før det kom forlangende fra Aker Helseråd om at muren måtte forhøyes med 50 cm., hvis vi skulle få tillatelse til å ha W. C. i kjelleren. Dette til tross for de approberte tegninger. Byggekomité og styret hadde da ikke noe valg, men måtte gå med på forlangendet. For dette merarbeid måtte det betales kr. 300,—, som altså kom i tillegg til anbudet på murerarbeidet. Til dette kom også sement, sten og sand. For dette måtte styret og byggekomité stå til rette på et medlemsmøte, som dog godtok styrets handling.

Arbeide med huset gikk jevnt fremover, og styre og byggekomité arbeidet med å anskaffe de forskjellige ting, for å sikre økonomien. Det ble besluttet å leie bort en del av kjelleren, men noen leietager meldte seg ikke. Aker kommune besluttet å leie salen til gymnastikksal, og for å få størst mulig leie, ble det besluttet at vellet skulle holde apparater. Disse ble innkjøpt av Bryn Avholdslag, og ble betalt med kr. 500. Formannen satte seg i sving med å skaffe ovner, som han fikk til en meget lav pris. Anbudet på det elektriske anlegg var gått til Helge Fjeldstad, som også leverte utstyret til engrospris. I det hele tatt ble alt nøye siktet, for å holde utgiftene nede. I januar måned kunne man endelig fastsette innvielsesdagen, som ble fastsatt til 5. februar 1927.

Det ble innhentet tilbud på servise og bestikk, og dette ble anskaffet. Pianostemmer Petter Ottersen sørget for at vellet

fikk kjøpt et nytt piano hos Brødrene Hals til en rimelig pris. Einar Lundgren sørget for stoff til gardiner, som ble sydd gratis av noen av vellets damer. Krakker og border ble laget. Byggekomité og styret, med hjelp av noen få medlemmer, beiset salens brystpaneling og oljet gulvene, og endelig på morgenkysten den 5. februar var alle ting klart til innvielsen om kvelden. Innvielsen ble en begivenhet for Vellet. Vi kunne sette ben under eget bord i eget hus.

Ved festbordet ble det blant annet sunget:

*Sin rekord i femåret vellet nu har satt
ved huset som her idag innvies.
Vi vet for visst at styret en travel tid har hatt,
og derfor nu vår takk skal høit utsies.*

I en annen sang het det:

*Ja, nu er da huset bygget,
reist på egen grunn.
Vellet har et hjem seg trygget
nu fra denne stund.
Hit nu vellets virke flyttes
bort fra leiet hus.
.: her til sang og taler lyttes
under festens brus. .: :*

*Her skal barna seg få strekke
raskt i marsj og sprang,
så de blir til sterke, kjekke
ungdommer en gang.
Sport og idrettsliv skal vinne
stadig mere frem,
.: og alt godt og skjønt skal finne
her et fredet hjem. .: :*

Regnskapet for «Furusetheimen» så slik ut da det ble vedtatt på medlemsmøte den 4. desember 1927:

<i>Inntekter:</i>		<i>Utgifter:</i>	
Byggefondet	kr. 8 268,70	Grunn- og mur-	
Lån av Schous		arbeid	kr. 3 550,—
Bryggeri	» 1 000,—	Snekkerarbeid	» 4 300,—
Innsamlingskomitéen	» 575,53	Administrasjon	» 61,10
Lån i Akers		Tinglesning, tilsyn	
Sparebank	» 23 000,—	etc.	» 376,75
Av «Huskomitéen» ..	» 1 028,01	Brannforsikring	» 43,40
Renter	» 338,89	Rørleggerarbeid	» 2 390,—
Overført fra		Maling	» 178,30
foreningens kasse	» 1 000,—	Spiker, bolter	
		beslag	» 761,26
		Lysanlegg	» 1 501,18
		Dører, vinduer,	
		trapper	» 1 773,37
		Ovner	» 724,45
		Glass	» 229,99
		Jernbanefrakt, kjø-	
		ring, ekstra-	
		arbeid	» 2 471,57
		Inventar	» 2 363,06
		Mursten, lere,	
		skifer	» 976,37
		Trematerialer	» 8 418,95
		Cement, kalk, sand,	
		papp	» 3 220,66
		Garderobe og gym-	
		apparater	» 1 258,23
		Renter	» 527,50
		Balanse	» 85,08
		kr. 35 211,13	kr. 35 211,13

Regnskapet er revidert og funnet i orden.

Hans Aamodt   *Søren Bull*

Revisorer

O. Fjeldstad
p. r. kasserer

A. Sundbye
p. t. formann

Noe forsamlingslokale var det ikke på Furuset fra før. Når de eksisterende foreninger ville holde en større fest, var de henvist til å leie lokaler andre steder i distriktet.

Denne mangel var selvsagt følelig, men det må allikevel sies å være litt av en bragd at Furuset Vel i en økonomisk vanskelig tid maktet å reise sitt eget hus.

Medlemstallet var jo forholdsvis beskjedent, men det lå patriotisme og glødende interesse bak. — Alene den ting at lokalet på Furuset — så vidt vites — var ett av de første vellokaler i Aker, viser hvilken betydelig innsats her var gjort.

Økonomien i de nærmeste år etter at huset var reist måtte naturligvis bli vanskelig.

En rekke tiltak kom igang for å hjelpe på denne. Det ble søkt om kinokonsesjon i 1928 og forsøkt kinodrift uten særlig hell. — Årlige basarer måtte holdes — en dramatisk klubb ble stiftet og ga revyforestillinger — alt for å skaffe tilveie de nødvendige midler til å dekke forpliktelsene.

Allikevel var det i dette år ingen annen utvei enn å ta opp et lån fra medlemmene for å komme over kneiken.

I 1928 ble også Furuset Vel's dameklubb (senere Furuset Vel's damer) stiftet. Damegruppen gikk iherdig igang med å skaffe utstyr til lokalet — og ydet en strålende innsats. — Rent økonomisk støttet de også opp og lettet i høy grad styrets arbeid i de trange år. Det er litt trist å tenke på at damene som følge av manglende tilslutning, ga opp i 1938.

Tross trang økonomi og alt arbeid fra styrets side for å mestre denne, ble ikke vellets virkelige oppgaver forsømt.

Foruten de vanlige saker med pågang overfor kommunen om opparbeidelse og utbedring av dårlige veier, utvidelse av veibelysningen, postombæring m. m., var det i årene 1928 til 1933 spesielt to viktige saker som opptok interessen og medførte meget arbeid.

Den ene sak gjaldt undergangen ved Grorud stasjon. Fra styrets side ble det nedlagt et dyktig arbeid — tildels i sam-

arbeid med Grorud og Ammerudskogens Vel, og det lyktes å få en meget tilfredsstillende løsning.

En annen sak som opptok sinnene sterkt, gjaldt spørsmålet om eventuell sammenslutning med Oslo kommune. — Saken hadde en gang tidligere vært oppe i vellet, nemlig i 1922, og meningene sto steilt mot hverandre. — Etter heftig debatt ble det vedtatt at vellet foreløpig ikke skulle foreta seg noe i saken.

Årene 1934—1935 var forholdsvis normale, hvor det vesentlig ble arbeidet med de alminnelige velsaker. — Merkes bør det at det igjen ble satt igang full prøvedrift av kino, og nå med bedre resultat. I 1936 ble det valgt egen kinokomiteé, som overtok driften, for å avlaste styret.

De etterfølgende år var det en for stedet og hele distriktet betydningsfull sak som kom opp og vakte harme i vide kretser.

Oslo kommune hadde planlagt å bygge et Arbeidshjem og hjem for senile nær Haugensletta på Grorud, etter at det forgjeves var forsøkt plasert annet sted. Etter henvendelse fra Grorud Vel ble det innledet et intimt samarbeid for med alle lovlige midler å søke å hindre dette.

Det ble innhentet opplysninger om lignende anlegg i våre naboland, og et av styremedlemmene reiste til Sverige for å skaffe førstehåndskjennskap til anleggene der. — Av de uttalelser som ble innhentet derfra, måtte det ansees særlig uheldig å plasere et arbeidshjem så nær Oslo — i et villa- og egne hjem-strøk — og uten effektiv oppsyn og kontroll. Det var nemlig uttrykkelig sagt fra at det skulle bli en såkalt åpen anstalt, hvor de anbrakte kunne gå og komme som de ville. Videre var det på det rene at den del av belegget som skulle anbringes i arbeidshjemmet, ikke nettopp hørte til mors beste barn. En kan tenke seg den utrygghetsfølelse og den usikkerhet stedsbeboerne ville få, når disse personer etter besøk i Oslo med tog eller langs landeveiene søkte tilbake til arbeidshjemmet.

At kretsens rennome ville bli ødelagt, var det vel neppe tvil om, og beboerne sluttet da så å si 100 prosent opp om at det med nebb og klør måtte hindres at arbeidshjemmet kom hit. —

Som nevnt foran, hadde befolkningen på de steder anlegget først var planlagt, med alle midler motsatt seg dette. Det ble samlet penger til å dekke de første utgifter ved mulig prosess, og etter grundig forhåndsarbeid lyktes det å få Aker formannskap til å nekte godkjenning. Til tross herfor inneholdt avisene stadig trusler om at arbeidet snart ville bli satt i sving basert på utsagn av dem som arbeidet med planene. Men tiden gikk, og da krigsutbruddet kom, ble planen foreløpig skrinlagt — til glede for både Grorud- og Furusetbeboerne.

Det faller naturlig å vie krigsårene en noe videre omtale. — Den tyske okkupasjonen førte nemlig til en betydelig forandring i vellets virke og mange vanskeligheter for styret. Det sørgeligste for foreningen var at «Furusetheimen» det siste krigsår på det nærmeste syntes å bli totalskadet.

Krigsårene, ja! Da krigen kom i 1940, ble skolen rekvirert til militært belegg, og vellet stillet straks sitt lokale til gratis disposisjon i den utstrekning skolen ønsket. — Skolen ble imidlertid etter en tid frigitt, og til gjengjeld ble «Furusetheimen» beslaglagt —

Vellet fikk i denne tid tidlig forespørsel fra myndighetene om å medvirke ved en rekke sikkerhetstiltak. Blant annet — med å få oppnevnt et stedlig brannvern. Dernest å bistå ved innredning av beskyttelsesrom i brukbare kjellere, samt å registrere kommene med hovedkraner i hvert eneste hus i kretsen.

For delvis å hjelpe med matforsyningen ble det allerede første år innkjøpt settepoteter, kunstgjødsel og frø og ordnet med parseller for beboerne. — En krisekomité ble straks oppnevnt til å hjelpe styret med disse tiltak. Denne komité assisterte styret under hele krigen og utførte et utmerket arbeid.

Vellets normale arbeid ble utført i den utstrekning det var gjørlig. I og med at lokalet var beslaglagt, var det ikke mulig å få holdt medlemsmøter, men kontakten ble i stor utstrekning opprettholdt ved sirkulærer. Også med lokalet fikk styret atskillige vanskeligheter, da det ikke var så enkelt å få innkassert leie fra de tyske okkupanter.

Det bør nevnes at i 1943—1944 ble det frivillige lån som medlemmene hadde ydet i 1928 — tilbakebetalt.

En kort tid i 1941—1942 var lokalet frigitt, og kinodriften ble satt igang, for å gi befolkningen litt adspredelse i form av svenske filmer. — Påbud om å ta opp tyske filmer, ble sabotert.

15. januar 1944 ble lokalet igjen rekvirert til tysk belegg, og denne gang gjennom det «samarbeidende» norske styre, som nå var innsatt i Aker kommune. Og nå ble vårt lokale på det nærmeste ødelagt. Et eget hus i to etasjer ble oppført inne i salen — oppdelt i smårom — og tre nye piper for oppfyring ble reist. At styret og medlemmene følte seg ille til mote, er svakt uttrykt. Det var få eller ingen som hadde noen tro på at «Furusetheimen» skulle bli forsamlingshus mer. —

Krav om full erstatning ble selvsagt straks fremmet overfor Aker kommune.

Styret var nå påny henvist til å treffe viktige avgjørelser på egen hånd uten å kunne støtte seg til vedtak på medlemsmøter.

Da det tyske belegg var fjernet i april 1945, ble lokalet etter henstilling fra Røde Kors frivillig stillet til rådighet for anbringelse og forpleining av krigsfanger som tyskerne hadde tatt. Røde Kors friga lokalet den 15. desember 1945, men før det var rømmet, ble det atter rekvirert. — Denne gang av Sosialdepartementet, for å huse flyktninger. Etter stadig pågang lyktes det endelig i april 1946 å få lokalet frigitt.

Med assistanse av en del interesserte medlemmer gikk styret

øyeblikkelig i gang med riving av piper og all innredning oppført av tyskerne. På forhånd var det utarbeidet planer for mulig reparasjon, og styret fant det både naturlig og ønskelig å få lokalet modernisert. På forespørsel gikk arkitekt Wiel Gedde med på å bistå ved ombyggingen, og byggmesterfirmaet Martin Olsen og Sønner påtok seg arbeidet.

At styret fra enkelte hold fikk kritikk for sine disposisjoner var vel ikke til å unngå. Noen mente nemlig at lokalet burde ha vært stilt til rådighet for husville. — Styret, nå med det store flertall av medlemmene bak seg, fryktet i så fall at det da ville bli beslagnag i årevis, og at belegget heller ikke ville være særlig ønskelig for stedet. Kritikken gjaldt også gjenoppbyggingen, hvor det ble antydnet at det burde ha vært overlatt til en lokal byggmester. — Bestemmende for styret var at det ønsket en radikal modernisering, og at det var nødvendig med en dyktig arkitekt — og et anerkjent større byggmesterfirma. Særlig også av hensyn til de herskende restriksjoner på materialer.

Da «Furusetheimen» så endelig sto ferdig etter gjenoppbyggingen, var det gledeligvis bare én mening å høre — at det var flott og hadde vunnet stort på moderniseringen.

Fra innvielsesfesten den 22. mars 1947 gjengis festsangen, med tittel «Furusetymne», på melodien «Norge i rødt, hvitt og blått»:

En dyster tid er svunnet hen

— det gleder oss å hilse dere: Vel møtt her igjen!

Med topp humør og lystig sang

skal vi på festen nå gi uttrykk for vår frihetstrang.

Kampen for mange har gitt ulivssår

— venner, vi frydes ved at «Heimen» vår, den står.

Den har riktignok fått noen skrammer

— de er «fikset» så godt vi formår.

Nå vi synger mens festgleden flammer:

Denne «Heimen» — den «Heimen» er vår!

I dag vi minnes alle dem

— hvis største glede var å kjempe for vår bygd, vårt hjem.

Med glød og tro de la i vei

og målet var at Furuset skal alltid hevde seg.

Vannet og veier det tryllet de frem

og lysset over bygda — i hytter og i hjem,

og så la de til side no'n kroner

— for å bygge vår «Heim» der den står.

Ja, på samholdets grunnlag den troner.

— Denne «Heimen», den «Heim» som er vår.

Se bygda vår, den har vi kjær

— et vakkert stykke Norge ser vi daglig at den er.

Med aker, eng og landleig ro,

et ønskested for to som enes om å sette bo.

Åpen og lys — ut mot fjorden i syd,

velstelte gårder og løvskog til pyrd.

Ja, det finn's ikke Furusets make,

her er samhold, og idyllen rår.

La oss takke — vi fikk deg tilbake.

Denne bygda — den bygd som er vår.

De første etterkrigsår ble kanskje ikke så lette og lyse som mange hadde ventet. Mangt skulle bygges opp igjen, og de lokale interesser måtte naturlig nok, vike for de store landsoppgaver. Restriksjoner var det på alle områder, og for styret var det vanskelig å få gjennomført stedskravene, selv om de var aldri så påkrevet.

Styret tok dog ufortørnet fatt. Til støtte for medlemmene ble ordningen med fellesinnkjøp av gjødsel o. l. samt leie av parseller fortsatt. — Det er for så vidt betegnende for hvor

lang tid det var mangler til stede, når vi får høre at den såkalte krisekomité var i virksomhet helt til i 1951.

Arbeidshjem-saken som alle håpet var skrinlagt, kom opp igjen de første etterkrigsårene, og i avisartikler og på annen måte ble det bebudet at nå skulle det bygges. — Saken ble nøye overvåket i samarbeid med Grorud Vel — og skaffet styrene ikke så lite bryderi. — Etter hvert ebbet skriviene bort, og vi får håpe at anlegget nå er endelig oppgitt.

Av andre saker i årene frem til 1953 som stadig ga styret fullt opp å gjøre, var eiendomsskatten og soneinndelingen for denne. Denne skatt, som var en følge av sammenslutningen med Oslo, ville bli uforholdsmessig høy for de små villastrøk i storbyens utkant, såfremt disse strøk ikke kom i gunstigste sone. — Et stort arbeid er nedlagt i denne sak — hvor også Aker Velforbund satte alle krefter inn for å finne en rimelig løsning.

En annen sak som vakte stedets mishag, og som styret fikk mye bryderi med, var et av kommunens planlagte anlegg omfattende sandsilo og opplagsplass på tomten vis a vis Furu-setheimen.

Anlegget ville utvilsomt ha blitt meget generende for hele villastrøket, og det verste av alt var at den planlagte plass lå kloss opp til kirketomten, som var skjenket av fru Bolstad.

Her fikk vellet sterk støtte av de kristelige organisasjoner med pastor L. U. Pedersen i spissen, og ankene førte heldigvis til at saken ble henlagt.

Da den økonomiske situasjon ble lettere, lykkes det styret i 1952 å få presset frem bevilgning av kommunen til å asfaltere endel av veiene, som lenge hadde vært i slett forfatning.

Vellets egen finansielle stilling var også bedret, og diverse påkrevde reparasjoner ble satt iverk.

Man fant også tiden inne til å påbegynne utsmykning av salen, og diverse malerier ble innkjøpt.

I årene 1954 og 1955 var det forholdsvis rolig, og styret kunne arbeide litt mere uforstyrret med de lokale saker. — Idyllen varte ikke lenge. Sjøpelfyllingen på Stubberud hadde i mange år vært en torn i øyet — eller kanskje riktigere uttrykt en stank i naboenes neser, og til gene for hele distriktet.

Den gang fyllingen ble anlagt, var det uttrykkelig fra kommunens side gitt tilsagn om at det ville bli sørget for konstant tildekning, slik at beboerne ikke skulle bli utsatt for ubehagelig lukt eller andre ulemper. —

Imidlertid har det vist seg å være så som så med å overholde dette tilsagn. — Da fyllingen også fortsatte utover den fastsatte tidsfrist, var det slutt med befolkningens tålmodighet. —

Sammen med Alnabru Vel og andre nærliggende velforeninger ble det vedtatt å gå til prosess mot Oslo kommune. — Saken verserte i flere år, og la sterkt beslag på styrets tid. —

Året 1956 ga det første varsel om at nå var det slutt på den landlige idyll også for Furusetts vedkommende.

Uten forutgående varsel ble det dette år fremlagt en stor reguleringsplan for industribebyggelse på stedet. — En rekke av Furusetts veldrevne bondegårder ble krevet avhendet til kommunen etter takst, da de i motsatt fall ville bli ekspropriert.

At det vakte sorg og harme hos eierne, er vel ingen ting å si på, og befolkningen ellers fant det i høy grad urimelig at industrianlegg o. l., som var uønsket på andre kanter av Oslo, alltid ble dyttet opp i det tidligere Østre Aker.

Den ting at vakre og velegnede villatomter var trukket inn i planen, gjorde ikke saken bedre. Protestene som ble sendt inn — og de anstrengelser som ble gjort for å søke å få rettet på beviselig uheldige sider ved planen, viste seg dessverre å være til liten eller ingen nytte. Industrireguleringsplanen var

vedtatt — dermed basta. — Noe hensyn til beboernes forslag og ønsker ble ikke tatt.

Denne sak var ennå ikke avviklet — før Furuset — og hele det tidligere Østre Aker nærmest, ble lamslått av en ny ekspropriasjonssak, iverksatt av Oslo byplankontor. Resten av Loelvdalen innenfor Stor-Oslo var foreslått ekspropriert. Planen omfattet foruten de gjenværende bondegårder i privat eie — med få unntagelser — også den allerede eksisterende villabebyggelse og privateide småtomter.

Nå fant befolkningen, som ekspropriasjonen rammet, at begeret måtte være fylt, og den reiste seg til samlet protest.

Såvel i Furuset Vel som i nærliggende velforeninger ble det avholdt protestmøter med overveldende tilslutning. — Etter iherdig forhåndsarbeid lykkes det å få bystyret til å gripe inn. Stedsbefaring ble foretatt, og man oppnådde i første omgang visse fritagelser for småeiendommer.

Saken vakte for øvrig enorm oppsikt utenfor distriktet, og den menige mann sto fullstendig uforstående overfor de inngrep som her var planlagt mot den private eiendomsrett.

At Oslo hadde et påtrengende behov for å sikre seg byggetomter, var alle klar over, men at det igjen ensidig gikk ut over dette distrikt måtte virke urimelig. En annen ting som flere anså tvilsomt, var at myndighetene påberopte seg en kriselovbestemmelse vedtatt i forbindelse med gjenoppbyggingen etter krigen. At det dengang var nødvendig å ekspropriere småeiendommer som sto i veien for nyregulering av bebyggelse, var forståelig. — Men det var etter manges mening neppe ment at denne lovbestemmelse skulle anvendes under normale forhold uten tvingende nødvendighet. — Noen tvingende nødvendighet forelå ikke.

Ekspropriasjonen av villaer — og privateide småtomter — vil sannsynligvis i år fremover kreve atskillig arbeid fra vel-

lets side, og det er å håpe at det til sist må finnes en rimelig og tilfredsstillende løsning.

Foruten disse betydningsfulle saker har styret de siste år tatt seg av en lenge påkrevet oppgave — nemlig en skikkelig leilighet i «Furusetheimen» for lokalets vaktmester.

Arbeidet er med medlemmenes samtykke i gang, og vil stå ferdig til jubileumsdagen. Vi gratulerer med tiltaket, som sikkert vil bli til gagn for foreningen.

Som foran nevnt, er kun omtalt de større saker Furuset Vel i årenes løp har arbeidet med. Dessuten endel av de viktigste begivenheter i vellets historie.

Det vil allikevel være galt å avslutte denne beretning uten å nevne to mindre, men viktige oppgaver, som vellet har tatt seg av i alle år. Oppgaver som dessverre mange ikke er oppmerksom på. Men de har voldt styrene mye bryderi og foreningen ganske mange penger. Det gjelder snøplogkjøring og sandstrøing på en rekke mindre veier innenfor hele vårt distrikt Veier som ikke er overtatt av kommunene.

Kommunen yder riktignok et visst tilskudd, men det er vellet som må organisere tiltaket og skaffe den nødvendige arbeidshjelp. Dette har ofte bydd på store vanskeligheter, men de respektive styre har satt alt inn på å få arbeidet utført så effektivt som mulig. Sikkert til nytte og glede for de beboere som sogner til slike veier.

Vellet fortjener en særlig honnør på jubileumsdagen for disse årvisse tiltak.

